

Osakeyhtiön velkojiensuojan selventäminen ja suojamenettelyiden helpottaminen

Kevennetty purkaminen

1. Nykyisen sääntelyn ongelmat

Nykyinen yhtiön purkamismenettely kuulutusaikoiheen selvitystilan kautta on sekä *kustannuksiltaan että hallinnollisilta velvoitteiltaan* suhteellisen raskas menettely erityisesti sellaisille pienille osakeyhtiöille, joilla ei ole velkojia tai kaikki velkojat ovat yhtiön itsensä tiedossa. Kevennetyn purkamisen osalta on tarkasteltava yhtäältä yksityisten osakeyhtiöiden hallinnollista taakkaa, ja toisaalta riittävän velkojiensuojan toteutumista.

Kevennetyssä menettelyssä yksityinen (sekä julkinen) osakeyhtiö olisi mahdollista purkaa siten, että velat maksetaan toiminnan aikana, purkamispäätös ilmoitetaan ja merkitään kaupparekisteriin, ja nettovarot saa jakaa määräajan kuluttua purkamispäätöksen rekisteröinnistä. Velkojiensuojan turvaamiseen täytyy kuitenkin kiinnittää huomiota, eikä kevennetyn purkumenettelyn soveltaminen ainoana purkamismenettelynä ole välttämättä ainoa ratkaisu.

Kevennetyssä menettelyssä selvitystoimiin ei olisi tarpeen ryhtyä, jos velkojia ei ole ja yhtiökokous on purkautumisesta päättäessään samalla hyväksynyt hallituksen laatiman loppuselvityksen, jonka mukaan yhtiöllä ei ole velkoja. Yhtiön ollessa velaton purkamispäätös voitaisiin tehdä ja ilmoittaa rekisteröitäväksi. Jos yhtiöllä sen sijaan on velkaa purkuhetkellä, yhtiö olisi edelleen selvitettävä. Kevennetty purkumenettely helpottaisi erityisesti pienten osakeyhtiöiden toiminnan lopettamista, tosiasiassa toimimattomien yhtiöiden poistamista kaupparekisteristä ja voisi parantaa siten myös rekisteritietojen ajantasaisuutta.

2. Vertailumaiden sääntely

Vertailumaissa on pääasiallisesti käytössä varsin samanlaiset menettelytavat osakeyhtiön purkamiseksi. Purkaminen onnistuu joko yhtiökokouksen päätöksellä tai hakemalla purkamista tuomioistuimesta tiettyjen edellytysten täytyttyä. Perusmenettelyn erot vertailumaiden välillä muodostuvat lähinnä byrokratian määrästä ja kuulutusaikojen vaihteluista. Ruotsissa on muita enemmän vaatimuksia

erilaisista ilmoituksista ja lausunnoista, kun taas Saksassa ja Eestissä selvitysmiehen nimittämistä on yksinkertaistettu. Yhdistyneessä kuningaskunnassa kuulutusmenettely on harkinnanvarainen. Siellä tuomioistuin vahvistaa purettavan yhtiön velkojaluettelon ja järjestää tarvittaessa kuulutuksen.

Vertailumaat voidaan jakaa kahtia niihin, joissa on kevennetty menettely ja niihin, joissa sitä ei ole. Toisaalta käytössä olevat kevennetyt menettelyt ovat luonteeltaan hyvin erilaisia, eikä niiden luokittelu samaan kategoriaan ole mielekästä. Niitä tulisi pitää enemmänkin innovatiivisina avauksina turhan byrokratian vähentämiseksi kuin olemassa olevina sääntelytrendeinä. Vertailumaiden mallit jakautuvat kolmeen vaihtoehtoon:

- A. Ei kevennettyä purkumenettelyä.
- B. Fuusioituminen yksityishenkilön varallisuuspiiriin (Eesti, Suomi).
- C. Purkaminen ilmoituksella (Tanska).

Selitteet värikoodeille	Edustaa lievintä suhtautumista vertailumaiden sisällä	Edustaa tiukinta suhtautumista vertailumaiden sisällä	Edustaa poikkeavaa sääntelytapaa vertailumaiden	
Vertailumaa/Ver- tailuavain	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska
Yksinkertaistettu purkaminen	Sulautuminen luonnollisen	Ei	Ei	Kaikki velat maksettu, ilmoitus
Vertailumaa/Ver- tailuavain	Eesti	Saksa	Iso-Britannia	EMCA
Yksinkertaistettu purkaminen	Sulautuminen luonnollisen	Ei	Ei	Ei

Vertailumaista kevennettyjä menettelyjä löytyy siis kaksi. Eestissä on sallittua purkaa yhtiö sulauttamalla se yksityishenkilön varallisuuspiiriin. Suomessakin OYL 19:4.3:n mukaan yksityisen osakeyhtiön ainoa osakkeenomistaja, joka on Euroopan talousalueella asuva luonnollinen henkilö, voi jatkaa osakeyhtiön toimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

Tanskassa on mahdollista purkaa yhtiö *ilmoituksella*, jos yhtiön kaikki velat on maksettu ja yhtiö toimittaa veroviranomaisen lausunnon siitä, ettei sillä ole saatavia yhtiöltä.

Eestissä kauppakoodeksin 31 luvun pykälät 427.1–427.5 käsittelevät yhtiön sulautumista luonnollisen henkilön varallisuuspiiriin. Sulautuva yhtiö voi olla joko julkinen tai yksityinen osakeyhtiö. Tuon luonnollisen henkilön tulee olla yhtiön ainoa osakkeenomistaja eikä hän saa olla maksukyvytön. Tästä voidaan poiketa ainoastaan silloin, jos puoliset yhdessä omistavat koko osakekannan. Yhtiön tunnetuille velkojille on lähetettävä tiedote sulautumisesta, ja yhtiön hallituksen on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä. Velkojat voivat vastustaa sulautumista ainoastaan, jos

velkojalla ei ole mahdollisuutta vaatia saatavan suorittamista ja tämä todistaa sulautumisen mahdollisesti vaarantavan suorittamisen. Sulautumisen jälkeen yhtiön velvoitteista vastaa normaaliin tapaan varallisuuden sulautumisessa vastaanottanut taho.

Tanskan selskapsloven 216 §:ssä säädetään, että osakkeenomistajat yhdessä voivat ilmoittaa rekisteriviranomaiselle, että yhtiö puretaan. Tämä edellyttää, että *kaikki velat on maksettu* – olivat ne erääntyneet tai eivät. Ilmoituksessa on mainittava osakkeenomistajien osoitteet ja nimet. Ilmoituksen liitteenä on lähetettävä veroviranomaisen lausunto siitä, ettei välillisiä tai välittömiä verosaatavia ole. Yhtiö on purkautunut, kun se on poistettu aktiivisten yhtiöiden rekisteristä. Jos purkamisilmoitus on lähetetty virheellisesti, kun velkoja on vielä jäljellä, osakkeenomistajat ovat henkilökohtaisesti yhteisvastuussa yhtiön veloista, jotka ovat olemassa ilmoituksen tekemisen jälkeen. Nämä velat voivat olla erääntyneitä, erääntymättömiä tai riitautettuja. Kaikki velkojen jälkeen jäljellä olevat varat on jaettava osakkeenomistajille.